HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסורת הש"ס

ו) מוקין מצ. (פסחים פט.), ז) פסחים נח:, ג) [ג"ז סס. [ג"כ], ד) [בכמ"י נוסף: מקמו לגמול אם הסרן], ה) נעיל כג. [וש"נ] יבמות קיח: (נדרים לו.), ו) יבמות סז: כתובות ק. גיטין לד. ז) [יבמות נ: וש"נ], ח) כתובות נט:, ט) [כל זה ליתא במאגה דכתובות נט:], י) [פסחים עח ע"ב], כ) [נדרים נח. נ"ל ע"ח], ל) [נדרים נח. ס) [במות, ר"י הזקן], עמרו], מ) [עי' פסחים פח ע"ב], נ) [וע"ע תוס' פסחים נח:], ס) [נדרים נח. מנחלדין סח: ד"ה קטן ותוס' גיטין סד: ד"ה שלחו], ע) [בדפו"ר: בהמ], פ) [ב"ב נ ע"ב, ע"ג], צ) [וע"ע תוס' ב"ב קו ע"ב ד"ה ושמואל].

תורה אור השלם

1. וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם:
שמות יב ו

2. דַּבְּרוּ אֶל כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בֶּעָשֹׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבֹת שֶׂה לַבָּיִת:
שמות יב ג

3. וְאִם יִמְעֲטוּ הַבַּיִת מִהְיֹת מִשֶּׂה וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ הַקָּרֹב אֶל בֵּיתוֹ בְּמִכְסַת נְפָשֹׁת אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ תְּכֻסּוּ עַל הַשֶּׂה:
שמות יב ד

4. וְנָשִׂיא אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד מִמַּטֵּה תִּקְחוּ לְנַחֵל אֶת הָאָרֶץ:
במדבר לד יח

הגהות הגר"א

[א] נמ' יתומים שבאו לחלוק, פי' הכמכ"ס שהיו יתומים גדולים וקטנים וכולם מגדולים לחלוק: **[ב]** שם ב"ד מעמידין. פי' לקהקטנים. (הגה"ל מפפרי הלכה פסוקה על הרמ"ם):

מוסף תוספות

א. דאמרינן ונגמר מינה לעלמא נימא. ריטב"ם.
ב. ודריש אותו לשוחט וה"ק ושחטו אותו האיש שהוא כל קהל עדת ישראל כלומר שהוא שלוחם והאי דכתיב ושחטו משום דבמקום רבים קאי. רמב"ן. (ועי' מהכ"ם ולס"ג). ג. דשה לבית אבות דאורייתא והוי לענין פסח כמו גדול. תוס' גיטין סד: ד"ה שלחו. ד. דאין קטן זוכה והיינו דאין ממנה אחרים על פסחו וכו'. תוס' סנהדרין סח: דשה לבית אבות לאו דאורייתא ואין לו כח לזכות בו לא לאחרים ולא לעצמו. תוס' גיטין סס. וע"ע תוס' פסחים נח: ד"ה פשיט זוכה. ה. לדון עמהם אע"פ שמתכוונים להפך בזכותם. תוס' ר"י ד. (ואע"ג) דמייתי לה אחלוקת הארץ לאו לגמרי מדמי לה. תוס' גיטין לד: אסמכתא בעלמא הוא. תוס' הרמ"ם. (ועי' מהכמ"ם). ז. והגדילו ולא יכלו למחות. תוס' הרמ"ם. ח. ובתוס' גיטין כתבו מטעם אחר: ומתעלה חלקו בכך במה שיאכלו עבדים של אלו בתרומה שלא ימותו ברעב. ט. כאשר יפול הגורל כן יהיה. תוס' כתובות ק. י. דבוררים קאי

נפסח אחד. מע"פ שאין בו כזית לכל אחד דקסבר מכילת פסחים לא מעכבא מלא זריקת דם לחולין[ט] : **מיניה.** מן המקרא עלמו למכל מקום אחד מהן שחטו בשלימותם: **דאית ליה שותפות.** דהא של כל הקהל הוה אלא שליח בעלמא לא: **ויקחו להם איש וגו'.** אחד לוקח לכל המשפחה: **איש וביתו.** ולעולם משום דאית ליה שותפות בגוייהו. ומקשינן אם אינו ענין ענין הוא לו לתירוצך לו למעוטי קטן שאין לו כח ליקח בשביל אחרים להיותו זוכה להן בעצמו: **ואכלי מינצי ליה.** אין לפי אכלו מכוסו דשומטין את הפסח על היחיד ולא מייתר לן שליחות היכא דלא שייך: **אין שותפין את הפסח על היחיד.** רבי יהודה אומר וליקח להם[ט] מלא מוכל לזבוח את הפסח בעבור אחד[ט] ביחיד: והם הוו נמי קטנים בנותאי המקח וכי הזוכים להם בתורת שלומין בעלמא והלא אין שליחות לקטן דגזי וחלא ושלחה איש כמיכ (דברים כד) כי יקח איש ומינה ילפינן (בב"מ דף עג.): לאין הקטן עושה שליח: **אלא.** הכוח לגלו לאתויי שליח אחר אלא לזכין להם היתה מלוקחת מלוקה: **אלא דרבה.** כלומר לא זכות אלא בפניו גרידתא היכא למשמע מינה לגדולים אלא לאורויי נמי לקטנים לפי' מוכה הכתה ממחת זכות דאין לאחין ב"ד לעשות להן כי הכא לזכותם בנחלה בלו ואע"פ שפעמים שמלוקה זו מוכתם לחיכא דלא ניחא ליה בחלק שנפל לו אפ"ה לא הדרי בהו: **לחוב אחוי.** מי פשיטא לן שיכא לחובתם מה לנו להעמיד אפוטרופוס לכך: **אלא לחוב ע"מ לזכות.** אלו נעמידם לדון ולערער בשבילם לזכותם ולהנאתם ואם יתחייבו דנין מה שעשו[מ] עשו: **נשיא אחד.** והכא זכות וחובה הוה כדאמרן לחיכא ד